

Paula Jeziorna

mgr inż. arch., mgr sztuki

TWÓRCY CERAMICZNYCH OBIEKTÓW ARTYSTYCZNYCH W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ WROCŁAWIA PO 1945 ROKU.

Streszczenie w języku polskim.

Dysertacja poświęcona jest sylwetkom twórców, którzy w swoim dorobku artystycznym zrealizowali ceramiczny obiekt artystyczny do przestrzeni publicznej Wrocławia po 1945 roku. W pracy przybliżono wieloaspektowe spojrzenie na zagadnienie przestrzeni publicznej. Perspektywa socjologiczna, filozoficzna, ale również architektoniczna i urbanistyczna pozwoliły na kompleksowe ujęcie pojęcia przestrzeni publicznej. Wprowadzenie w tematykę pracy stanowiły również opisy form ceramicznych obiektów artystycznych obecnych w ogólnodostępnej strefie miasta – rzeźby, reliefu i mozaiki. Ich rys historyczny wraz z przykładami z kraju i świata pozwoliły na przybliżenie specyfiki gliny rozumianej jako materiał do kształtowania obiektów. Ukazanie ról, jakie pełni sztuka w przestrzeni publicznej miasta, dowiodło istoty podjętego tematu. Wyjście poza jednowymiarowe widzenie form artystycznych ograniczone do funkcji estetycznej uświadamia o szerokim znaczeniu sztuki zarówno dla miasta, jak i dla mieszkańców i turystów. Liczne powiązania terenów Dolnego Śląska z materiałem ceramicznym świadczą o zasadności obrania wątku przewodniego pracy. Zalicza się do nich obecność manufaktur i fabryk produkujących wyroby ceramiczne, istnienie bogatych zasobów glin w regionie umożliwiającym ich wydobycie oraz głęboko zakorzeniona tradycja kształcenia artystów w kierunku projektowania i realizowania obiektów ceramicznych sięgająca XVII wieku. O istocie ceramiki dla miasta i regionu mówi także obecność jedynej w Polsce Wydziału Ceramiki na ASP im. E. Gepperta we Wrocławiu. Omówiona w pracy historia wrocławskiego Wydziału Ceramiki wskazuje na kilkudziesięcioletnie doświadczenie uczelni w wychowywaniu kolejnych pokoleń artystów ceramików. Pionierzy Wydziału: Julia Kotarbińska, Rudolf Krzywiec oraz Apolinary Czepelewski to ikony – twórcy wrocławskiej szkoły ceramiki, której kontynuację przejęli działający aktualnie pedagodzy. Ewolucja struktury uczelni w odniesieniu do programu nauczania ceramiki, różnorodności obiektów ceramicznych tworzonych na przestrzeni lat przez dydaktyków oraz aktualne działania jednostki mające na celu popularyzację ceramiki, świadczą o wciąż żywym zainteresowaniu materiałem. Główny trzon dysertacji stanowi omówienie aktywności twórczej 11 wybranych artystów w

nawiązaniu do ich działań artystycznych w przestrzeni publicznej. Feliks Kociankowski, Borys Michałowski, Anna Szpakowska-Kujawska, Ryszard i Anna Zamorscy, Józef Hałas, Tadeusz Teller, Krystyna Pławska-Jackiewicz, Jerzy Boroń, Katarzyna Koczyńska-Kielan oraz Joanna Teper to twórcy, których łączy zrealizowanie ceramicznego obiektu artystycznego do przestrzeni publicznej Wrocławia. Przybliżenie życiorysów artystycznych twórców, ich aktywności twórczej w przestrzeni publicznej, a wreszcie dokładna analiza obiektu ceramicznego z przestrzeni publicznej Wrocławia ukazuje różnorodność jednostek: ich zainteresowań twórczych, sposobu ekspresji, techniki wyrażania myśli. Wspólnym mianownikiem twórców jest ich związek z ASP im. E. Gepperta we Wrocławiu i ceramiczna realizacja we Wrocławiu. To właśnie wymienione w dysertacji ceramiczne realizacje zostają poddane pogłębionej analizie i uporządkowaniu. Wynikiem pracy jest stworzenie trasy pieszej i rowerowej, ukazujących omówione obiekty oraz ich twórców. Dysertacja ukazuje znaczenie obecności sztuki w publicznej przestrzeni miasta z perspektywy artysty, architekta, władz miasta oraz odbiorcy. Istotnym uzupełnieniem treści są wywiady przeprowadzone z wybranymi artystami, których sylwetki stanowiły przedmiot opracowania oraz ankieta ukazująca stosunek mieszkańców Wrocławia do sztuki obecnej w przestrzeni publicznej miasta. Całość poparta jest licznymi fotografiami oraz autorskimi ilustracjami mającymi na celu wizualnie atrakcyjne przybliżenie czytelnikowi prezentowanych treści.

Streszczenie w języku angielskim.

The dissertation is devoted to the profiles of artists who, in their artistic achievements, realized a ceramic art object for the public space of Wrocław after 1945. The work presents a multifaceted approach to the issue of public space. The sociological, philosophical, as well as architectural and urban perspective allowed for a comprehensive approach to the concept of public space. The subject of the work was also introduced with descriptions of ceramic forms of artistic objects present in the generally accessible zone of the city - sculpture, relief and mosaics. Their historical outline, together with examples from the country and the world, allowed to present the specificity of clay understood as a material for shaping objects. Showing the roles played by art in the public space of the city proved the essence of the topic under consideration. Going beyond the one-dimensional perception of artistic forms limited to the aesthetic function makes us aware of the broad significance of art both for the city, as well as for residents and tourists. The numerous connections between Lower Silesia and the ceramic material testify to the legitimacy of choosing the theme of the work. These include the presence of manufactories and factories producing ceramic products, the existence of rich resources of clay in the region enabling their extraction, and a deeply entrenched tradition of educating artists in the design and construction of ceramics, dating back to the 17th century. The essence of ceramics for the city and the region is also evidenced by the presence of the only Faculty of Ceramics in Poland at The E. Geppert Accademy of Art and Design in Wrocław. The history of the Faculty of Ceramics in Wrocław, discussed in the work, points to several decades of experience of the university in educating successive generations of ceramic artists. The pioneers of the Faculty: Julia Kotarbińska, Rudolf Krzywiec and Apolinary Czepelewski are

icons - the founders of the Wrocław school of ceramics, the continuation of which was taken over by currently active educators. The evolution of the university structure in relation to the ceramics teaching program, the variety of ceramic objects created over the years by educators and the current activities of the unit aimed at popularizing ceramics testify to the still lively interest in the material. The main core of the dissertation is a discussion of the creative activity of 11 selected artists in relation to their artistic activities in public space. Feliks Kociankowski, Borys Michałowski, Anna Szpakowska-Kujawska, Ryszard and Anna Zamorscy, Józef Hałas, Tadeusz Teller, Krystyna Pławska-Jackiewicz, Jerzy Boroń, Katarzyna Koczyńska-Kielan and Joanna Teper are artists who share the implementation of a ceramic art object for the public space of Wrocław. An introduction to the artistic biographies of artists, their creative activity in public space, and finally a detailed analysis of a ceramic object from the public space of Wrocław, shows the diversity of individuals: their creative interests, manner of expression, techniques of expressing thoughts. The common denominator of the creators is their relationship with The E. Geppert Accademy of Art and Design in Wrocław and ceramic production in Wrocław. It is the ceramic projects mentioned in the dissertation that are subjected to in-depth analysis and ordering. The result of the work is the creation of a walking and cycling route showing the discussed objects and their creators. The dissertation shows the importance of the presence of art in the public space of the city from the perspective of the artist, architect, city authorities and the recipient. An important supplement to the content are interviews with selected artists whose profiles were the subject of the study and a survey showing the attitude of the inhabitants of Wrocław to art present in the city's public space. The whole is supported by numerous photographs and original illustrations designed to visually bring the presented content closer to the reader.

